

25
lat

OPZZ/FB/290 /2008

WICEPRZEWODNICZĄCY
OGÓLNOPOLSKIEGO POROZUMIENIA
ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH
FRANCISZEK BOBROWSKI

Warszawa, dnia marca 2009 r.

Pan

Bronisław Komorowski

Marszałek Sejmu RP

Warszawa

Szanowny Panie Marszałku,

W nawiązaniu do przekazanego w ramach konsultacji społecznych projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, który uchwałą z dnia 11 lipca 2008 roku (znak: BK-020-398(2)08) Senat Rzeczypospolitej Polskiej wniósł do Sejmu RP, uprzejmie przekazuję następujące uwagi Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych.

Nowelizacja ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych z 2006 roku miała za zadanie ograniczyć patologie związane z funkcjonowaniem instytucji samozatrudnienia. Nakłanianie pracowników zatrudnionych na umowę o pracę do rozpoczęcia działalności gospodarczej i świadczeń na rzecz pracodawcy jest powszechne.

Zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 175 z późn. zm.), jeżeli podatnik, który wybrał możliwość płacenia podatku według jednolitej stawki wynoszącej 19 % podstawy obliczania podatku uzyska z działalności gospodarczej prowadzonej samodzielnie lub z tytułu prawa do udziału z zysku spółki niemającej osobowości prawnej przychody ze świadczenia usług na rzecz byłego lub obecnego pracodawcy, odpowiadających czynnościom, które podatnik lub co najmniej jeden ze współników wykonywał w roku poprzedzającym rok podatkowy lub wykonywałby lub wykonuje w roku podatkowym – w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy, to traci on w roku podatkowym prawo do opodatkowania w ten korzystny dla niego sposób i jest obowiązany do wpłacenia zaliczek od dochodu osiągniętego od początku roku, obliczonych przy zastosowaniu skali podatkowej na zasadach ogólnych.

OGÓLNOPOLSKIE POROZUMIENIE ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

00-924 Warszawa, ul. Kopernika 36/40

tel.: 022 551 55 06, fax: 022 551 55 26

e-mail: bobrowski@opzz.org.pl, www: <http://opzz.org.pl>

Istotą zapisów zaproponowanych w projekcie ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych jest częściowe zniesienie przepisu ograniczającego możliwość płacenia tym przedsiębiorcom podatku według jednolitej stawki wynoszącej 19 % podstawy obliczania podatku, którzy świadczą usługi na rzecz byłego pracodawcy.

OPZZ stanowczo sprzeciwia się wprowadzeniu zmian zaproponowanych w powyższym projekcie do ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Reforma instytucji samozatrudnienia, jaką przedstawiono w projekcie, spowoduje likwidację narzędzia eliminacji przypadków nieuczciwego i niezgodnego z prawem omijania przepisów prawa pracy (falszywego samozatrudnienia) i nieuprawnionego korzystania z możliwości płacenia podatku według jednolitej stawki wynoszącej 19 % podstawy obliczania podatku. Zmiana ustawy nie zrealizuje zamierzeń ustawodawcy sformułowanych w ocenie skutków regulacji, nie spowoduje zwiększenia stosowania elastycznych form zatrudnienia, zwiększy jedynie ryzyko wykorzystywania instytucji samozatrudnienia dla omijania przepisów prawa pracy i uszczuplenia wpływów podatkowych do budżetu państwa.

W projekcie ustawy nie znalazły się argumenty związane ze zmianą sytuacji na rynku pracy, które uzasadniałyby zaproponowaną nowelizację ustawy. Według OPZZ obecna sytuacja na rynku pracy nie jest korzystna dla pracowników a proponowana zmiana ustawy negatywnie wpłynie na rynek pracy.

OPZZ zauważa, że sporządzone do projektu ustawy uzasadnienie niedostatecznie tłumaczy potrzebę zmiany art. 9a w zaproponowanej formie. Powód nowelizowania ustawy wynikający z obowiązywania art. 5b ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, który kształtuje pojęcie działalności gospodarczej wydaje się nieprzekonująco udowodniony. Nie podano bowiem, w jaki konkretny sposób ta forma definicji działalności gospodarczej ma skutecznie eliminować omijanie przepisów w zakresie opodatkowania stawką 19%. Projektodawcy nie przedstawili także przesłanek wprowadzenia nowych rozwiązań w zakresie opodatkowania właśnie teraz, skoro obecna forma zapisu art. 9a i art. 5b funkcjonuje od 1 stycznia 2007 roku i nie pojawiły się z tego tytułu problemy natury praktycznej. W uzasadnieniu nie oszacowano także skutków finansowych zaproponowanej nowelizacji dla budżetu państwa.

Dane Państwowej Inspekcji Pracy, jakie instytucja ta zbiera corocznie, wskazują na zwiększający się problem kształtowania się prawidłowych relacji pracodawca - pracownik. Z prowadzonych przez inspektorów pracy analiz wynika, że w przeważających przypadkach, gdy powinna być zawierana umowa o pracę, stosuje się umowy cywilnoprawne, zdając sobie sprawę z bezprawności czynu i kierując się chęcią uniknięcia kosztów i odpowiedzialności związanej z zatrudnieniem pracownika.

Dzięki wnioskowi inspektorów pracy o przekwalifikowanie umów oraz o zaprzestanie zawierania umów cywilnoprawnych w warunkach istnienia między

stronami relacji znamionujących stosunek pracy w większości przypadków doprowadzono do przywrócenia stanu zgodnego z obowiązującymi przepisami prawa. Umowa oparta o zasadę swobody umów powinna zawsze odzwierciedlać faktyczne partnerstwo stron w kształtowaniu łączącego je stosunku prawnego i nie może zasłaniać wykorzystywania położenia pracownika wynikającego z nierównowagi pozycji stron oraz w konsekwencji prowadzić do uszczuplenia praw pracowniczych. W rezultacie pracownicy czują mniejszą pewność zatrudnienia a pracodawcy trudności ze znalezieniem fachowców. Należy zatem ograniczać skalę samozatrudnienia i liczbę czasowych kontraktów na rzecz umów na czas nieokreślony. Zabezpieczy to elementarne prawa pracownika oraz uczyni jego byt bardziej stabilnym.

W opinii OPZZ, w okresie kryzysu gospodarczego spowodowanego światowym kryzysem na rynkach finansowych, tendencja do wykorzystywania instytucji samozatrudnienia do kształtowania relacji z pracownikami będzie się zwiększać. Ze względu na obawy pracowników przed utratą źródła utrzymania będą oni godzić się na formalną zmianę zasad współpracy z dotychczasowym pracodawcą, zwłaszcza w regionach zagrożonych największym bezrobociem.

Tym samym, OPZZ nie znajduje uzasadnienia wprowadzenia zmian zaproponowanych w powyższym projekcie ustawy. Racjonalny ustawodawca powinien w taki sposób kształtować regulacje prawne związane z świadczeniem pracy, aby chronić pracowników przed zagrożeniami i stworzyć takich uregulowania, które zlikwidują przyczynę patologii związanych z samozatrudnieniem. Pracodawca powinien propagować dobre praktyki i zwyczaje w zakresie stosunku pracy.

W opinii OPZZ przepis, który ustawodawca zamierza znowelizować nie ogranicza swobody działalności gospodarczej. Pracodawcy mogą ukształtować świadczenie pracy odpowiadające zapotrzebowaniu działalności gospodarczej firmy korzystając z form dostępnych w kodeksie pracy jednocześnie gwarantując pracownikowi należną mu ochronę prawną.

Wobec powyższego, OPZZ wnioskuje o ponowną analizę projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych zwłaszcza w kontekście ochrony prawidłowości stosunków pracy w czasie kryzysu gospodarczego.

J. Porosiński

